

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ Ο ΕΚΠ/ΚΟΣ ΝΑ ΒΟΗΘΗΣΕΙ ΤΟ ΜΑΘΗΤΗ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Σκοταράς Νικόλαος,

Σχ. Σύμβουλος ΠΕ12, Δρ. Ε.Μ.Π

Ιστοσελίδα : <http://users.att.sch.gr/skotaras>

Προεισαγωγικά: Οι όροι Μαθησιακές Δυσκολίες-Δυσκολίες μάθησης-Ειδικές εκπ/κές ανάγκες-Ιδιαίτερες ικανότητες εμπλέκονται στην βιβλιογραφία, χωρίς να διευκρινίζεται απόλυτα το περιεχόμενο κάθε όρου. Όπου στην εισήγηση χρησιμοποιώ την λέξη «μαθητής», εννοώ μαθητή με δυσκολίες μάθησης.

Εισαγωγή

Συνέχεια στο σχολείο ακούμε τις εκφράσεις «καλός μαθητής», «κακός μαθητής». Ο **καλός μαθητής** παίρνει τους επαίνους, συγκεντρώνει το ενδιαφέρον, προβάλλεται ως πρότυπο για όλους τους μαθητές και μαθήτριες. Επίσης κρατά την σημαία, το απουσιολόγιο, φυσικά είναι το δεξί χέρι του εκπ/κού κλπ.

Ο **κακός μαθητής** είναι ο προβληματικός, ο αποδιοπομπαίος τράγος, το παράδειγμα προς αποφυγή, ο ανάξιος, ο τεμπέλης κλπ. Δεν διαβάζει, δεν προσέχει το μάθημα, έχει αλλού τον νου του, προτιμά να ασχολείται με άλλα, δημιουργεί συνεχώς προβλήματα μέσα και έξω από τη τάξη.

Είναι όμως έτσι η αλήθεια ;

Μήπως ο «κακός μαθητής» δεν είναι κακός από την φύση του ή εξαιτίας των κακών επιλογών του αλλά κατασκευάζεται από το άμεσο ή έμμεσο περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει. Μήπως ο κακός μαθητής έχει κάποιο πρόβλημα μάθησης;

Μια σειρά από έρευνες και εμπειρικές παρατηρήσεις έχουν δείξει ότι μαθητές με χαμηλές επιδόσεις ακόμη και συχνά με προβληματική συμπεριφορά στο σχολείο παρουσιάζουν εντελώς διαφορετική συμπεριφορά εκτός σχολείου. Επίσης άλλες έρευνες έχουν δείξει ότι δεν υπάρχουν μαθητές ή μαθήτριες χωρίς ικανότητες. Το σχολείο συνήθως αξιολογεί και υπολογίζει ένα μικρό μέρος των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των παιδιών ενώ αγνοεί πάρα πολλές άλλες πολύ σημαντικές.

Η σύγχρονη παιδαγωγική δεν επιτρέπει σε εμάς τους εκπαιδευτικούς να αποδεχόμαστε το στερεότυπο του «κακού μαθητή».

Το εκπ/κό μας σύστημα οφείλει να μελετήσει το πρόβλημα των «κακών μαθητών» και να επέμβει τον κατάλληλο χρόνο με συγκεκριμένες επιστημονικές – παιδαγωγικές διορθωτικές κινήσεις. Αυτό μέχρι τώρα δεν έχει γίνει οργανωμένα αλλά μόνο περιστασιακά!!!

Έτσι αφέθηκαν οι μαθητές αυτής της κατηγορίας στη μοίρα τους, χωρίς συγκεκριμένη επιστημονική προσέγγιση. Τα επακόλουθα οδυνηρά: κακή βαθμολογία και ότι αυτή συνεπάγεται (απαξίωση, αισθήματα εγκατάλειψης-αποτυχίας από το μαθητή κ.λ.π.).

Η αδυναμία λοιπόν του εκπ/κού μας συστήματος να επιλύσει το πρόβλημα έχει δυστυχώς μεταφερθεί στην κοινωνία με μια απλή έκφραση, που πολλές φορές ακούγεται και από εμάς τους ίδιους: « ο Νίκος είναι κακός μαθητής».

Τι απαιτήσεις έχει η κοινωνία από το εκπ/κό σύστημα για τους μαθητές με ειδικές εκπ/κές ανάγκες;

A. Πριν λίγα χρόνια, σε μία ημερίδα, είχα ακούσει τον πρόεδρο της Πανελληνίας Ένωσης Γονέων των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες, να αναφέρει:

Πολλοί γνωρίζουν τις ανθρωπιστικές αρχές που διακηρύσσουν αλλά λίγοι τις εφαρμόζουν στην πράξη. Όλοι γνωρίζουμε ότι τα άτομα διαφέρουν μεταξύ τους και ότι σε όλα πρέπει να παρέχονται ίσες ευκαιρίες με τρόπο που να ταιριάζει στις ικανότητες και στις δεξιότητές τους. Το δικαίωμα για πλήρη ένταξη στο καθημερινό γίνεσθαι προϋποθέτει το δικαίωμα της πλήρους πρόσβασης σε ένα καλά οργανωμένο και δομημένο εκπαιδευτικό σύστημα. Άλλωστε σκοπός της εκπαίδευσης όπως περιγράφεται στο σύνταγμά μας είναι να συμβάλει στην ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη των διανοητικών και ψυχοσωματικών δυνατοτήτων όλων των μαθητών.

Και συνεχίζει, απευθυνόμενος στους εκπαιδευτικούς:

Μην τα ρίχνετε στον Καιάδα, εμείς ως γονείς θεωρούμε ότι δεν υπάρχουν κακοί μαθητές, αλλά αναποτελεσματικές μέθοδοι διδασκαλίας. Ελπίζουμε με την συμπαράστασή σας να διαγράψουμε νέες προοπτικές ελπίδας στην κατανόηση της ιδιαιτερότητας των παιδιών μας. Έτσι ώστε να έχουμε ένα πολιτισμό ειρήνης συνύπαρξης και συμμετοχής που θα βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της δημοκρατίας, της ανοχής και της αλληλεγγύης.

Κάνουμε λοιπόν θερμή έκκληση σε όλους εσάς που είστε ενήμεροι των προβλημάτων αλλά κυρίως σε όλους τους ευαισθητοποιημένους εκπαιδευτικούς βοηθείστε αυτά τα παιδιά να ανοίξουν πόρτες κλειστές. Έχουν και αυτά όνειρα και ελπίδα για ζωή και θέλουν να παραμείνουν ενεργά και παραγωγικά μέλη της κοινωνίας μας.

B. Υπάρχει και η άλλη αντίθετη άποψη που διατυπώνεται τόσο από γονείς, όσο και από εκπ/κούς: Δεν πρέπει να ασχοληθούμε με τα παιδιά αυτά. Να πάνε σε ειδικά σχολεία. Οφείλει το εκπ/κό σύστημα να βοηθήσει κύρια τους «καλούς» μαθητές.

Ορισμός

Για πολλούς ο πληρέστερος ορισμός είναι:

"Ο όρος μαθησιακές δυσκολίες αναφέρεται σε μια ανομοιογενή ομάδα διαταραχών που εκδηλώνονται σε μία ή περισσότερες από τις βασικές ψυχολογικές λειτουργίες που σχετίζονται με την κατανόηση ή τη χρήση της ομιλίας, της ανάγνωσης, της γραφής, του συλλογισμού ή των μαθηματικών ικανοτήτων, δηλαδή του γραπτού ή προφορικού λόγου."

Με πιο απλά λόγια :

Τα παιδιά αυτά έχουν δυσκολίες στην κατανόηση και την παραγωγή του γραπτού λόγου, δυσκολίες στην κατανόηση των μαθηματικών εννοιών αλλά και συστηματικές δυσκολίες στην αξιοποίηση γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών, ενώ παράλληλα εμφανίζουν και δυσκολίες στην μελέτη καθώς και στην οργάνωση του μαθησιακού υλικού.

Σύμφωνα με τις επιστημονικές έρευνες, το 15-20% του μαθητικού πληθυσμού φαίνεται να αντιμετωπίζει περισσότερο ή λιγότερο κάποιο πρόβλημα ή μια δυσκολία σε κάποιο τομέα ή αντικείμενο της μάθησης.

Πως αντιμετωπίζει το εκπ/κό μας σύστημα τον μαθητή με Μ.Δ.

Επιτρέψτε μου να μιλήσω για λίγα δευτερόλεπτα εντελώς θεωρητικά :

Θα έπρεπε το εκπαιδευτικό μας σύστημα να είχε φροντίσει ώστε:

- ο κάθε μαθητής με Μ.Δ που υπάρχει στην τάξη μας να συνοδεύεται από το πλήρες εξελικτικό μαθησιακό προφίλ του και από προτεινόμενο τρόπο υποστήριξης.
- Να έχει επιμορφώσει κατάλληλα τους εκπ/κούς.

Παρ' ότι πριν λίγα χρόνια έχουν ξεκινήσει κάποια ιδιαίτερα θετικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση (Κ.Δ.Α.Υ - 2000, Σ.Σ.Ν.) και περιστασιακές σχετικές επιμορφώσεις για τους εκπ/κούς, το εκπαιδευτικό μας σύστημα δεν έχει φθάσει σε ικανοποιητικά επίπεδα λειτουργίας.

Άρα πρακτικά για εμάς τους εκπ/κούς παρουσιάζονται δύο επιλογές:

1. Να περιμένουμε να φθάσει το εκπ/κό μας σύστημα σ' αυτά τα επίπεδα για να δράσουμε, αδιαφορώντας μέχρι τότε ή
2. Να προσπαθήσουμε, μέχρι τότε, μόνοι μας πέρα από τις τυπικές υποχρεώσεις μας, μελετώντας σχετικά βιβλία, παρακολουθώντας αντίστοιχες ημερίδες, πιέζοντας για επιμορφώσεις κλπ, φυσικά διαθέτοντας πολύτιμο χρόνο και κόπο, με μόνη ικανοποίηση ίσως ένα μελλοντικό ευχαριστώ ορισμένων μαθητών μας.

Όσες και όσοι βρισκόμαστε σ' αυτό το αμφιθέατρο εκτιμώ ότι έχουμε κάνει την δεύτερη επιλογή και σας ευχαριστώ πολύ γι' αυτό.

Μετά λοιπόν τη διαπίστωση ότι η αντιμετώπιση των μαθητών εξαρτάται από την ευαισθησία του κάθε σχολείου και ειδικότερα του κάθε εκπ/κού, θα προσπαθήσω να βοηθήσω όσο μπορώ, όπως άλλωστε έχω υποχρέωση, προς αυτή την κατεύθυνση.

Πως μπορεί ο εκπ/κός να βοηθήσει τον μαθητή με Μ.Δ.

Αρχίζουμε λοιπόν από ένα βασικό, κατά τη γνώμη μου εκπαιδευτικό αξίωμα, **Το σχολείο οφείλει να βοηθήσει όλους τους μαθητές να βελτιωθούν.**

και μία διαπίστωση,

Έχει αποδειχτεί από επιστημονικές έρευνες, ότι η σωστή συναισθηματική - εκπαιδευτική προσέγγιση του μαθητή από τον εκπ/κό είναι δυνατόν ν' αλλάξει αποφασιστικά τη στάση που έχει απέναντι στο σχολείο, στην οικογένεια και στην κοινωνία. Να του δώσει την αισιοδοξία και τη δύναμη που χρειάζεται για να προγραμματίσει το μέλλον του, να επιτύχει τους στόχους του και να γίνει ένα υπεύθυνο, ανεξάρτητο και παραγωγικό μέλος της κοινωνίας.

ΑΡΑ ο εκπ/κός που θέλει να βελτιώσει τους μαθητές του πρέπει να προσπαθήσει. Τον ρυθμό της προσπάθειας θα τον επιλέξει μόνος του, άλλωστε έχει και άλλες υποχρεώσεις.

Σε κάθε τάξη που διδάσκει υπάρχει μία μαθησιακή ανομοιομορφία. Το κάθε παιδί είναι μοναδικό στον τρόπο που λειτουργεί, αντιλαμβάνεται τη γλώσσα και μαθαίνει. Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να γνωρίζουν πολλές θεωρίες διδασκαλίας και πρέπει να ανιχνεύσουν συνδυασμούς, μεταποιήσεις, αναπροσαρμογές και μετατροπές αυτών των 'θεωριών' ώστε να βοηθήσουν να καλυφθούν οι ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε παιδιού. Είναι ένα έργο δύσκολο αλλά εφικτό.

Από που λοιπόν θα ξεκινήσει;

Η πρώτη ενέργεια του εκπ/κού είναι να «διαγνώσει τις ανάγκες» των μαθητών του. Οφείλει να ασχοληθεί προσεκτικά με την διαγνωστική αξιολόγηση στην αρχή της σχολικής χρονιάς, ώστε να μάθει την ετοιμότητα, το ενδιαφέρον και το μαθησιακό προφίλ των μαθητών. Για το θέμα αυτό σε κάθε σχολείο που έχω την παιδαγωγική ευθύνη υπάρχει στον σχετικό φάκελο μία εισήγηση για την διαγνωστική αξιολόγηση.

Όπως αναφέρθηκε ένας στους πέντε μαθητές έχει κάποιο μαθησιακό πρόβλημα.

Μπορούμε να συνοψίσουμε τους μαθητές ειδικών εκπ/κών αναγκών στις εξής κατηγορίες :

1. Φυσικές βλάβες
2. Βλάβες όρασης ή ακοής
3. Νοητική καθυστέρηση
4. Συναισθηματικές διαταραχές
5. Διαταραχές του λόγου
6. Διάφορες μαθησιακές δυσκολίες

Στη συνέχεια παρουσιάζονται προτάσεις για διδακτικές στρατηγικές που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο εκπ/κός για να περιορίσει ή και να ξεπεράσει ο μαθητής προβλήματα ενσωμάτωσης στην τάξη, αλλά και να παρουσιάσει πρόοδο.

Γενικές πρακτικές προτάσεις

Ο εκπ/κός :

1. Να δείχνει θετική στάση, κατανόηση, να παρέχει συνεχώς ψυχολογική στήριξη και να επιβραβεύει όσο χρειάζεται το μαθητή.
2. Να συζητά με το μαθητή το πρόβλημά του και αν είναι δυνατόν να αποφασίζουν μαζί πως θα το αντιμετωπίσουν στην τάξη. Πρέπει να τονιστεί ότι ο μαθητής χρειάζεται να κουραστεί ίσως περισσότερο από τους άλλους για να επιτύχει. Η προσπάθεια πρέπει να γίνει συνείδηση στο μαθητή.
3. Αφού ανιχνεύσει τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά του, να του δίνει τη δυνατότητα να διακριθεί σ' αυτά. Έτσι αυτόματα, τονώνεται το ηθικό και η αυτοπεποίθησή του, ανυψώνεται στα μάτια των συμμαθητών του άσχετα αν έχει κάποια δυσκολία.
4. Να μην δημιουργεί ανταγωνιστικό κλίμα μέσα στην τάξη (άλλο άμιλλα και άλλο ανταγωνισμός). Να αποφεύγει τις συγκρίσεις.
5. Να συνεργάζεται, αν είναι δυνατόν, με τους γονείς ή κηδεμόνες να τους εξηγεί να μην έχουν υπερβολικές απαιτήσεις από το μαθητή ούτε να τον φορτώνουν με πολλές εξωσχολικές δραστηριότητες (φροντιστήρια κλπ). Επίσης, μέσω των γονέων, να συνεργάζεται με τους ειδικούς (γιατρό, ψυχολόγο, λογοθεραπευτή κλπ) που τυχόν ιδιωτικά έχει ο μαθητής.
6. Χωρίς να γίνεται καταπιεστικός ή φανερά προστατευτικός πρέπει να επιμένει ο μαθητής να κάθεται κοντά του, ώστε να τον παρακολουθεί διακριτικά.
7. Να καταβάλλει προσπάθεια οι ασκήσεις – εργασίες που του αναθέτει να είναι λίγο πάνω από τις δυνατότητές του ώστε να τις βρίσκει ελκυστικές.

8. Να εμπλουτίζει τη διδασκαλία του (αν είναι δυνατόν) με ποικιλία μέσων και τρόπων. Να χρησιμοποιεί συχνά μαγνητόφωνο, διαφάνειες, εικόνες, Η/Υ, βίντεο κλπ για την εμπέδωση της γνώσης, ανάλογα με τις δυσκολίες των μαθητών.
9. Να προγραμματίζει εκδηλώσεις (εκπαιδευτικές επισκέψεις, εκδρομές, ομαδικές εκδηλώσεις κλπ) που βοηθούν πολύ αυτά τα παιδιά.
10. Να φροντίζει για την σωστή οργάνωση της τάξης και τον έλεγχό της, ενέργεια που είναι ιδιαίτερα σημαντική για το περιβάλλον αυτών των μαθητών (M. Montessori).
11. Να προετοιμάσει ψυχολογικά όλους τους μαθητές να σέβονται τις ιδιαιτερότητες των συμμαθητών τους να έχουν καλή διάθεση και φιλικά συναισθήματα. Οι μαθητές με Μ.Δ να αντιμετωπίζονται χωρίς οίκτο και συμπόνια.
12. Να προσπαθήσει να δημιουργηθούν διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ «κανονικών» και «ειδικών μαθητών», ώστε και οι δύο κατηγορίες μαθητών να ωφεληθούν.

Ειδικές πρακτικές προτάσεις

- 1. Φυσικές βλάβες** (δυσμορφίες άκρων, ορθοπεδικές ασθένειες, νευρολογικές διαταραχές όπως επιληψία, διαβήτης, καρδιακά νοσήματα, άσθμα κλπ)

Ο εκπ/κός βοηθάει το μαθητή με διάφορους τρόπους:

- Διευκολύνει την μετακίνηση του μαθητή (είσοδος- έξοδος από την τάξη), απομακρύνοντας τυχόν εμπόδια, εξοικειώνεται με τη χρήση βοηθητικών μηχανημάτων κλπ.
- Ενημερώνεται (από γονείς, ιατρούς κλπ) για τη φύση του προβλήματος και την ιατρική αντιμετώπιση του μαθητή (πρώτες βοήθειες κλπ).
- Αναθέτει σε ένα δύο μαθητές να ειδοποιούν τον Δ/ντή του σχολείου σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης.
- Ενθαρρύνει τους συγκεκριμένους μαθητές στις ενέργειες που μπορούν να εκτελέσουν.
- Προετοιμάζει ειδικές μαθησιακές δραστηριότητες ανάλογες με το πρόβλημα του μαθητή, ώστε να αποκτήσει θετική αυτοεκτίμηση.

- 2. Βλάβες όρασης ή ακοής**

Ο εκπ/κός βοηθάει το μαθητή με διάφορους τρόπους:

- Τοποθέτηση σε κατάλληλη θέση.
- Κατά τη διδασκαλία χρησιμοποιεί δραστηριότητες που βασίζονται στην ακοή (ηχογράφηση μερών του μαθήματος σε κασέτα που ενεργοποιεί στην τάξη, κλπ) ή αντίστοιχα μιλάει δυνατά κοιτάζοντας προς τον μαθητή, ο οποίος παρατηρεί τις κινήσεις των χειλιών. Διδάσκει χρησιμοποιώντας οπτικές παραστάσεις.
- Τους ενθαρρύνει να προσπαθήσουν και να χρησιμοποιήσουν όση όραση ή ακοή διαθέτουν.

- 3. Νοητική καθυστέρηση**

Η νοητική καθυστέρηση διαβαθμίζεται κύρια σε τρεις κατηγορίες:

- Δείκτης νοημοσύνης (Δ.Ν.) 69 – 55, πολλά από αυτά φοιτούν σε κανονικά σχολεία.
- Δ.Ν. 54 – 40 φοιτούν σε ειδικά σχολεία
- Δ.Ν. κάτω του 40 φοιτούν σε ειδικά ιδρύματα.

Η βοήθεια του εκπ/κού για μαθητή της πρώτης κατηγορίας είναι ότι πρέπει να διαθέσει περισσότερο χρόνο (ο μαθητής χρειάζεται διπλάσιο χρόνο για την κατανόηση της ύλης), παρουσιάζει πολλά παραδείγματα για να εμπεδώσει την ύλη.

4. Συναισθηματικές διαταραχές

Ο εκπ/κός βοηθάει το μαθητή με διάφορους τρόπους:

- Διαπραγματεύεται «συμβόλαιο» με τον μαθητή. Εξηγεί τι μπορεί να κάνει και τι δεν μπορεί μέσα στην τάξη. Ενισχύει θετικά την προσπάθειά του. Αν ο μαθητής παραβιάσει το συμβόλαιο επιμένει στην τήρηση των όρων του με σχετική υπομονή.
- Δείχνει σωστούς τρόπους έκφρασης των συναισθημάτων του και δίνει σαφείς οδηγίες για τον έλεγχο της συμπεριφοράς του.
- Σε περιπτώσεις μεγάλων και συνεχών παραβιάσεων του «συμβολαίου», πρέπει να ειδοποιείται άμεσα ο γονέας ή κηδεμόνας ώστε να απευθυνθεί σε γιατρό. Η συνεργασία και των τριών μερών (εκπ/κός, γονέας, γιατρός) πρέπει να είναι συνεχής, αρμονική και συνήθως αποδίδει.

5. Διαταραχές του λόγου (άρθρωση των λέξεων, φωνή, τραύλισμα κλπ)

Ο εκπ/κός βοηθάει το μαθητή με διάφορους τρόπους:

- Εντοπίζει τα λάθη του, τα διορθώνει και τον ενθαρρύνει να τα προφέρει σωστά. Επίσης τον ενθαρρύνει να επαναλαμβάνει συχνά τις λέξεις που ξέρει καλά.
- Του παρουσιάζει πρότυπα προφορικού λόγου και τον ενισχύει θετικά για να τα μιμηθεί.

Για τον τραυλισμό

- Δεν «κολλά ετικέτα» στον μαθητή.
- Εστιάζει την προσοχή του στο περιεχόμενο αυτών που λέει ο μαθητής και όχι στο πως εκφράζεται.
- Τον ειδοποιεί με κάποιο τρόπο ότι πρόκειται να τον καλέσει για να απαντήσει, ώστε να προετοιμαστεί.

6. Διάφορες μαθησιακές δυσκολίες.

Στην κατηγορία αυτή θα αναφερθώ στη βοήθεια του εκπ/κού σε μαθητές με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας (ΔΕΠΥ) και σε Δυσλεξία.

Σύνδρομο ΔΕΠΥ

Επειδή δεν αναφερθήκαμε μέχρι τώρα για το σύνδρομο, αναφέρω συνοπτικά τα κύρια χαρακτηριστικά του συνδρόμου που βρήκα στη βιβλιογραφία.

1. Υπερκινητικότητα

Ο μαθητής μετακινείται συνεχώς, δεν μπορεί να καθίσει για πολύ ώρα σε ένα μέρος. Στριφογυρίζει στο θρανίο του, παίζει με τα χέρια του ή με μικρά αντικείμενα που έχει στα χέρια του.

2. Ελλειμματική προσοχή

ο μαθητής συγκεντρώνεται μόνο σε πράγματα που τον ενδιαφέρουν. Μπορεί όμως να ασχολείται και με πολλά πράγματα ταυτόχρονα και περιστασιακά. Οι μαθητές αυτοί ή θέλουν απόλυτη ησυχία ή πολύ και διαφορετικό θόρυβο (ενεργοποιούν μαζί τηλεόραση, ραδιόφωνο, στερεοφωνικό κλπ)

3. Παρορμητικότητα

Ο μαθητής λέει πράγματα που αμέσως το μετανιώνει που τα είπε. Έχει ανεξέλεγκτη συμπεριφορά : σπρώχνει, κλωτσάει, χτυπάει, ριψοκινδυνεύει κλπ.

Όταν κάποιος ή κάποια από τα παραπάνω χαρακτηριστικά εμφανίζονται ξαφνικά ή αν είναι περιορισμένης διάρκειας ή αν εξαφανίζονται σε συγκεκριμένες περιπτώσεις ή περιβάλλοντα τότε δεν έχει ο μαθητής το «σύνδρομο».

Είναι εξαιρετικά σημαντικό να γνωρίζουμε ότι οι μαθητές με ΔΕΠΥ θέλουν να συμμορφωθούν αλλά δεν μπορούν.

Ποιό περιβάλλον χρειάζεται ένας μαθητής με ΔΕΠΥ ;

- Συγκεκριμένη «δομή» στο σχολείο και στο σπίτι.
- Όρια για το τι μπορεί και τι δεν μπορεί να κάνει.
- Συχνές εναλλαγές τρόπου διδασκαλίας (κουράζονται, βαριούνται εύκολα).
- Συχνά διαλείμματα, επειδή δεν μπορούν να σταθούν πολύ ώρα σε μία δραστηριότητα.
- Διακριτική αλλά και τακτική επιτήρηση και συνέπεια στους κοινά συμφωνημένους όρους.

Ο εκπ/κός βοηθάει το μαθητή με διάφορους τρόπους:

- Βάζει στόχους με σειρά προτεραιότητας μέσα στην τάξη και προσπαθεί να τους πετύχει.
- Βάζει όρους (ανάλογα με την περίπτωση κάθε μαθητή) και τους τηρεί. Οι όροι πρέπει να είναι στα πλαίσια των δυνατοτήτων των μαθητών.
- Επιμερίζει τις εργασίες που δίνει στους μαθητές σε μικρά τμήματα (αποφεύγετε ερωτήσεις με πολλά σκέλη).
- Δίνει χρόνο στο μαθητή για να ολοκληρώσει την εργασία του. Αν όμως είναι παρορμητικός τότε ζητεί μία σύντομη απάντηση (ένα σχεδιάγραμμα που απαντά στο ερώτημα, μία συνοπτική σημείωση κλπ)
- Κατά την παράδοση χρησιμοποιεί διάφορα ερεθίσματα που απευθύνονται σε διαφορετικές αισθήσεις, χρησιμοποιεί χάρτες, εικόνες, περιοδικά, χρωματιστές κιμωλίες κλπ.
- Να κάθεται μόνος του, αν είναι δυνατόν, στο θρανίο για να έχει χώρο. Του δίνει την ευκαιρία να κινηθεί π.χ να γράψει κάτι στο πίνακα, να δείξει κάτι στο χάρτη, να επεξεργαστεί κάποιο όργανο, να ξεφυλλίσει ένα σχετικό με το μάθημα περιοδικό κλπ. Του επιτρέπει, ορισμένες φορές, να ζωγραφίζει στο τετράδιό του, να παίζει με κάτι στα χέρια του (λαστιχάκι, μπαλάκι, συνδετήρα κλπ).

Φροντίζει να τον στέλνει για «θελήματα» να φέρει ένα βιβλίο ή τον χάρτη από το γραφείο του Δ/ντή, να ειδοποιήσει κάποιον κλπ.

- Επιδιώκει μία συμφωνία μαζί του, π.χ αν καθίσεις ήσυχος για 10 λεπτά θα βγεις έξω 1-2 λεπτά, ή θα κινηθείς για 1-2 λεπτά σε συγκεκριμένο χώρο μέσα στην τάξη. Αν τα καταφέρει να τον επαινέσετε και να αυξάνετε σταδιακά τον χρόνο που οφείλει να κάθεται ήσυχος.

Τέλος πρέπει να γνωρίζετε ότι τα αποτελέσματα των προσπαθειών σας μάλλον θα αργήσουν να φανούν.

Δυσλεξία

Ο εκπ/κός βοηθάει το μαθητή με διάφορους τρόπους:

- Να μην επιβάλλει στο μαθητή να διαβάσει μεγαλόφωνα, αν ο μαθητής δυσκολεύεται, ή να γράφει στον πίνακα αν έχει πρόβλημα ορθογραφίας.
- Να επαναλαμβάνει την ερώτηση που θέτει στην τάξη ή να την επαναδιατυπώνει με απλούστερες λέξεις και να αφήνει στο μαθητή περισσότερο χρόνο, χωρίς, αν είναι δυνατόν, να το καταλαβαίνει η τάξη.
- Αν ο μαθητής έχει δυσκολίες στην ανάγνωση και στην κατανόηση εννοιών πρέπει να δίνει περισσότερο χρόνο για την διεκπεραίωση μιας γραπτής εργασίας.
- Να εξηγεί στο μαθητή τα λάθη του (όχι τα ορθογραφικά αν δεν εξετάζεται στην ορθογραφία) και να του δείχνει πώς αλλιώς θα μπορούσε να παρουσιάσει τις ιδέες του.
- Να αποφεύγει τη χρήση κόκκινου στυλό στις διορθώσεις των γραπτών του μαθητή (η κριτική είναι απαραίτητη, αρκεί να είναι εποικοδομητική και όχι αποθαρρυντική).
- Να επιτρέπει στο μαθητή τη χρήση μαγνητοφώνου για να θυμάται τα μαθήματα ή περίπλοκες οδηγίες. Να διασφαλίσει ότι κάποιος άλλος μαθητής θα του κρατήσει σημειώσεις. Ο μαθητής όμως πρέπει να γράφει ό,τι προλάβει.
- Να βεβαιώνεται ότι ο μαθητής κατάλαβε τι πρέπει να ετοιμάσει ως εργασία την επόμενη φορά. Αν είναι αναγκαίο ο εκπαιδευτικός να του γράφει τι ακριβώς θέλει και να του το δίνει.
Η οργάνωση και το 'πρόγραμμα' δημιουργούν στο παιδί ένα αίσθημα σιγουριάς και ασφάλειας. Ταυτόχρονα όμως ο εκπαιδευτικός πρέπει να τηρεί σταθερή στάση ότι ο μαθητής είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος.
- Να δέχεται τα γραπτά του μαθητή με δυσλεξία, όσο κι αν είναι κακογραμμένα, ασυνάρτητα κλπ. Να δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να προσπαθεί – όσο μπορεί – να παραδίδει και γραπτή εργασία. Η εξάσκηση στη γραπτή εργασία είναι ιδιαίτερα απαραίτητη.
- Να επιμένει ο εκπαιδευτικός ότι ο ίδιος ο μαθητής πρέπει να ελέγχει την εργασία του. Πρέπει να μάθει να είναι υπεύθυνος για τη δουλειά του και να μάθει να κάνει αυτοαξιολόγηση.
- Να απλουστεύει τον τρόπο διαλόγου μέσα στην τάξη βάζοντας κάποια τάξη στη συζήτηση.
- Να χρησιμοποιεί διαγράμματα όταν το μάθημα δίνει τέτοια δυνατότητα.

- Να διευκολύνει την ανάλυση μιας κατάστασης ή ιδέας απαριθμώντας τα επιχειρήματα.
- Ο εκπαιδευτικός πρέπει να βοηθήσει τους υπόλοιπους μαθητές να καταλάβουν το συμμαθητή τους, χωρίς να τον υποβιβάσει ή γελοιοποιήσει, τονίζοντας τις ικανότητες και δεξιότητές του σε άλλους τομείς.

Τα άτομα με δυσλεξία έχουν κύρια χαρακτηριστικά πλεονεκτήματα το πείσμα και την επιμονή. Είναι πλεονεκτήματα επειδή οι μαθητές αυτοί για να επιβιώσουν, χρειάζεται να αντιμετωπίσουν πολλές δύσκολες καταστάσεις:

- τον εμπαιγμό των άλλων μαθητών
- να αντιπαλέψουν με ένα 'κόσμο' των συμβόλων που δεν καταλαβαίνουν
- να επιβιώσουν σε ένα κοινωνικό πλαίσιο (σχολείο, σπίτι) που τους αμφισβητεί.

Τελειώνοντας θέλω να σας προτείνω να ασχοληθείτε με τους μαθητές αυτούς με υπομονή, επιμονή και ελπίδα. Είναι μεγάλη ικανοποίηση για τον εκπ/κό να δει τους κόπους του να αμείβονται παρακολουθώντας τους μαθητές του με ειδικές εκπ/κές ανάγκες να βελτιώνονται και να ενσωματώνονται με επιτυχία στην κοινωνία.

Ευχαριστώ πολύ.